

Nr 175.

Av herr **Henriksson**, om sänkning av omsättningsskatten för vissa varuslag.

I diskussionen rörande statsmakternas penningpolitik under den rådande krisen har i olika sammanhang den meningen framförts, att man med lämpliga medel bör binda eller eliminera förekommande köpkraftsöverflöd. Såsom ett medel med detta syfte betecknades även den vid 1941 års riksdag antagna s. k. lyxskatten, d. v. s. den skärpta omsättningsskatten och varuskatten. Det förefaller dock uppenbart, att förutsättningen för att en dylik skatt skall få de åsyftade penningpolitiska verkningarna måste vara, att den inriktas på sådana områden och gives en sådan utformning, att kostnaderna för en effektiv kontroll icke bli onormalt höga i förhållande till skatteintäkten. Blir detta fallet, då pumpar ju staten själv det »indragna köpkraftsoverskottet» åter ut på penningmarknaden.

Å andra sidan är det nödvändigt, att uppbörd och redovisning med den största noggrannhet kunna kontrolleras, ty eljest vållas en orättvisa, vilken drabbar den lojale medborgaren och otillbörligt gynnar den mindre nogräknade. Slutligen gäller här liksom beträffande den allmänna omsättningsskatten, att beskattningen icke får leda till en omläggning av distributionsvägarna till förfång för den lojala handeln.

Det är nu möjligt att med utgångspunkt från vunna erfarenheter bedöma, i vad mån den hittillsvarande »lyxskatten» uppfyller de här ovan angivna förutsättningarna. Vad först varuskatten beträffar, torde erfarenheterna i här berörda hänseenden — fränsett den olika beräkningsgrunden för importerade varor och inom landet producerade varor — i stort sett varit tillfredsställande. Den hittillsvarande varuskatten uttages nämligen från ett relativt begränsat antal producenter, som det visat sig möjligt att både uppsåra och kontrollera.

Annorlunda förhåller det sig i vissa fall med den skärpta omsättningsskatten. Särskilt har den skärpta omsättningsskatten på pälsvaror visat sig i högsta grad otillfredsställande både till verkningar och resultat. Först och främst bör observeras, att den skärpta omsättningsskatten på pälsvaror i sin nuvarande utformning drabbar icke blott lyxvarorna utan även varor, vilka äro nödvändiga för yrkesutövning. Sålunda måste droskchauffören, skogsarbetaren och andra liknande yrkesutövare erlagga skärpt omsättningsskatt för de för dem under vintertid nödvändiga pälsvarorna, likaväl som sådan skyldighet åvilar köparna av mera lyxbetonade artiklar av ifrågasvarande slag.

Den skärpta omsättningsskatten på pälsvaror har på ett mycket markant

sätt rubbat de hittillsvarande vägarna för varudistributionen. Härigenom har uppbördskontrollen i högsta grad försvårats, och betydande varukvantiteter torde ha omsatts, utan att någon skatt erlagts. Då varorna sökt sig nya mer eller mindre dolda vägar till konsumenterna, har den reguljära och lojalt skattebetalande pälshandeln lidit betydande skada.

De vägar, som begagnats för att kringgå skatten, ha varit av olika slag. Så t. ex. har en i realiteten yrkesmässig pälshandel givits sken av att vara »icke yrkesmässig». Under säsongtider ha i dagspressen kunnat iakttagas långa spalter med annonser om pälsverk »till salu» med hänvisningar till telefonnummer, våningsadresser eller hotellrum. En annan mycket begagnad metod har varit, att oberedda skinn inköpts direkt från pälsdjursuppfödarna, varefter köparen skickat skinnen till beredning och därefter till montering. På sin höjd har därvid vanlig omsättningsskatt på arbetskostnaderna erlagts.

Under föregående år har Kungl. Maj:ts uppmärksamhet från olika håll fästs vid här berörda förhållanden inom pälsvarubranschen. I anledning härav uppdrog Kungl. Maj:t åt 1942 års omsättningsskattesakkunniga att utreda möjligheterna till åtgärder för förbättring av kontrollen över redovisningen av skärpt omsättningsskatt samt till utökning av personalen vid länsstyrelsernas omsättningsskatteavdelningar. De sakkunniga ha den 7 oktober 1942 avgivit ett betänkande, i vilket de föreslå en omfattande anmälningskyldighet ävensom en starkt utvidgad bokföringsskyldighet. Därtill föreslå de en personalökning vid länsstyrelserna till en lönekostnad av 360 000 kronor, vartill komma resekostnader, traktamentsersättningar och övriga omkostnader för denna personals arbete.

För att kontrollera den relativt obetydliga intäkt, som den skärpta omsättningsskatten ger, anse sålunda de sakkunniga erforderligt att öka kontrollkostnaderna för staten och redovisningskostnaderna för företagarna i en omfattning, som näppeligen kan anses stå i rimligt förhållande till nettointäkten. Även om denna dyrbara kontrollapparat skulle genomföras, torde det ändå icke bli möjligt att komma till rätta med de missförhållanden, som här förut berörts. Enligt utredningsmännens uppgifter uppgick antalet skattskyldiga till skärpt omsättningsskatt å pälsvaror under år 1941 till omkring 1 625 personer. Till jämförelse härmed kan nämnas, att antalet producenter av oberedda skinn i riket torde kunna antagas uppgå till något hundratusental. Med den betydande spänning, som råder mellan priset på de med lyxskatt belagda pälsvarorna i den reguljära handeln, och det pris, som kan uppnås utan skatt i sidohandeln, kan ingen kontroll bli tillfredsställande. Om en hög konsumtionsbeskattning skall vara möjlig att utan orimliga kostnader kontrolleras, är förutsättningen, att produktionen eller handeln med den skattebelagda varan har en annan karaktär än vad fallet är med pälshandeln. Antalet skattskyldiga företag bör vara begränsat, och därtill böra de ha en någorlunda ordnad räkenskapsföring.

En ytterligare omständighet, som vållar olägenheter för pälsvarubranschen, är behandlingen av de sammansatta varorna i beskattningshänseende. Konfektionsindustrien och konfektionshandeln äga exempelvis rätt att sälja kappor med pälsbesättningar, utan att någon skärpt omsättningsskatt utgår, men om en körsnär skall montera samma besättning på en till honom inlämnad kappa, är han skyldig uttaga skärpt omsättningsskatt på pälsbesättningen. En sådan ordning är självfallet ägnad att vålla betydande irritationer.

Erfarenheterna ha sålunda i alla avseenden utvisat, att den skärpta omsättningsskatten på pälsvaror i dess nuvarande utformning är olämplig. Allvarliga försök ha gjorts från branschens egen sida att få fram förslag till omkonstruktion, men även dessa förslag ha varit behäftade med svagheter med hänsyn till branschens konstruktion. Så t. ex. ha förslag framförts att lägga skatten på beredningsstadiet i form av beredarskatt. Man skulle visserligen här vinna ur kontrollsynpunkt, men å andra sidan måste en sådan skatt uttagas såsom styckeskatt i stället för värdeskatt, och vidare måste den förskottteras, vilket vållar en hel del problem.

Tänkbart är, att man skulle vinna en del, om prisspänningen mellan den reguljära handeln och sidohandeln minskades genom att skattsatsen sänktes till 10 procent, men tillfredsställande resultat kan icke heller nås på denna väg. I detta läge bör man enligt vårt förmenande taga steget fullt ut och avskaffa den skärpta omsättningsskatten på pälsvaror.

Inkomstsättning för staten kan erhållas genom att lyxskatt införes på andra områden, där den kan vara både berättigad och erbjuda helt andra möjligheter till effektiv kontroll. Ett sådant område synes oss vara radiomottagningsapparater. I Kungl. Maj:ts proposition nr 237 vid 1941 års riksdag med förslag till förordning om varuskatt m. m. funnos radiomottagningsapparater upptagna i den förteckning över varor, för vilka allmän omsättningsskatt skall utgå med högre skattesats än fem procent. Bevillningsutskottets majoritet föreslog i sitt betänkande nr 22 vid samma riksdag, att denna varugrupp skulle utgå ur förteckningen, och detta blev även riksdagens beslut. Enligt inkomstberäkningarna skulle en skatt av 20 procent på radiomottagningsapparater giva en intäkt av 7 milj. kronor. Pälsvarubeskattningen torde inte inbringa mer än en bråkdel av detta belopp. De skäl, som 1941 anfördes för att undantaga radiomottagningsapparater från skärpt omsättningsskatt, torde nu ha förlorat en väsentlig del av sin giltighet.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen måtte besluta att i »förteckning över varor, för vilka allmän omsättningsskatt skall utgå med högre skattesats än fem procent», följande varuslag skola utgå:

Statistiskt nr	Varuslag
678—681	Pälsverk, beredda, lösa Arbeten av pälsverk:
682—684	beredda, hopsydd skinn samt delvis bearbetade persedlar, foder, tillskurna besättningar, bräm och maitor med eller utan sömnadsarbete härunder inbegripna
685: 1—691	fullfärdiga persedlar, ej särskilt nämnda, med pälsverk till övertyg eller foder

samt att till samma förteckning fogas följande varugrupp:

Statistiskt nr	Varuslag	Skattesats
1885: 2	Radiomottagningsapparater	20

Stockholm den 23 januari 1943.

Torsten Henriksson.

Nr 176.

Av herr **Skoglund** i Umeå **m. fl.**, *angående viss ändring i förordningen med särskilda bestämmelser angående indrivning av utskylder hos vissa skattskyldiga.*

(Lika lydande med motion i Första kammaren nr 118.)

Stockholm den 23 januari 1943.

Gösta Skoglund.

E. Oskar Åkerström.

Ernst Berg.

Lars Jonsson
i Haverö.
